

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

Forma Precationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

autem præcipue sex rerum consideratio. 1. Primo cogitan-
dam est, Quid & quem Deum, vbi patefactum inuoces, ut discernas
nam inuocationem ab Ethnica. Ideo Iohannis 4. scriptum est: Vos
adoratis quod nescitis: Nos adoramus quod scimus. **V L R**
Deus nos intelligere in precatione, quid agamus, & quid inuocemus.
Vale se verum Deum à comicatitij's numinibus discerni. Ideo di-
ctum est: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias. Vult
non vagari cogitationes nostras, ut uagatur Hecuba apud Euripi-
dem: O Iupiter, quicquid es, siue hoc cælum, siue mens, quæ vehitur
in celo.

A C semper Deus illustre testimonium proposuit, quò
voluit agnosci & discerni, sicut in Decalogo nominat eductionem ex
Aegypto. Et antea dicunt patres: Deus Abraham, Deus Isaac, De-
us Iacob, id est, te verum Deum inuoco, qui te patefecisti Abrahæ &
ei promissionem tradidisti. Ac testimonia omnia referantur ad fili-
um.

S I T igitur directa mens ad hunc verum Deum, qui se pa-
tefecit misso filio Domino nostro Iesu Christo, crucifixo & resuscita-
to. Et quidem nominatur persona initio precationis, & cogitur,
quæ cuiusq; sit proprietas, vt discernatur Deus ab omnibus creatur-
is, & discernatur inuocatio vera ab Ethnica inuocatione.

FORMA PRECATIONIS.

OMNIPOTENS AETERNE & vere Deus, æterne pater
Domini nostri Iesu Christi, qui te patefecisti immensa bonitate, &
clamasti de filio tuo, Domino nostro Iesu Christo: Hunc audire:
creator cæli & terræ, & Ecclesiæ Angelicæ & humanæ, vna cum filio
tuo coæterno, Domino nostro Iesu Christo, crucifixo pro nobis & re-
suscitato, qui est imago tua, & $\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$ ad Ecclesiam missus: Et cum
Spiritu sancto tuo, sapiens, verax, bone, iuste, iudex, misericors, caste
& liberrime, qui dixisti: Vivo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut
conuertatur & viuat. Item: Inuoca me in die tribulationis, & eripi-
am te, & glorificabis me. Item: Effundam super domum David spi-
ritum gratiæ & precum, confiteor tibi, me miserum peccatorem
horribiliter peccasse, & doleo toto corde quod offendite, Miserere
mei, & exaudi me, & iustifica me, per & propter filium tuum, Do-
minum nostrum Iesum Christum, crucifixum pro nobis, & resuscita-
tum, $\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$ $\sigma\theta$ $\alpha\iota\delta\iota\omicron\varsigma$, quem voluisti pro nobis esse victimam,
 $\kappa\alpha\iota$ $\mu\alpha\tau\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\iota\alpha\iota\tau\epsilon\lambda\omicron\varsigma$, & sanctifica me Spiritu sancto tuo, &c.

S I M V L etiam cogitet mens de distinctione personarum. Pater
est persona quæ genuit filium $\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$, & per eum vult innotescere, &
cum filio & Spiritu sancto omnes creaturas condidit & sustentat, &
in baptismo filij dicit: Hic est filius meus dilectus, &c. **F I L I V S**
nominatur $\lambda\omicron\gamma\omega\varsigma$, & respectu patris, quia est integra eius imago, &
respectu

respectu nostri, quia persona est, ad Ecclesiam missa, ut primum profertur ex sinu patris mirandum decretum de reconciliatione & restitutione uitæ æternæ, quod omnibus Creaturis ignotum est, & deinceps semper absit Ecclesie, illustret promissionem in Prophetis, & sustinet & restituit ministerium Euangelij, & immediate efficitur in eo ministerio, & assumpta humana natura sit propitiatio pro nobis, & ostendat quomodo pater agnoscendus sit ipso agnito, & ut ipse sit efficax in ministerio, dicat consolationem, uoce Euangelij, iustificet credentes, seruet ministerium Euangelij, iuxta dictum. Dat dona hominibus, &c. Et per ipsum detur Spiritus sanctus, sicut expressè in Actibus dicitur. capite 2. Dextra Dei exaltatus promissionem Spiritus sancti accipiens à patre effudit eum, &c. Et rectè inquit Athanasius: Quandoque dicitur esse in homine Spiritus sanctus, est illi per uerbum.

SPIRITVS sanctus est agitator tanquam flamma, quæ accendit affectus in corde tales, qualis ipse est, amorem Dei, & leticiam in Deo, & alias uirtutes. 267. ostendit menti patris uoluntatem patris, uoce Euangelij, noticiam accendens, Spiritus sanctus est uita flamma agitatrix in corde.

Hæ proprietates personarum in uera inuocatione cogitandæ sunt, & saepe profectio Symboli recitanda est, & discernenda nostra inuocatio ab Ethnicis & Religijs erroribus, &c. **I I.** Secunda consideratio est præceptum. Cogitandum est, Deum uelle coli petitione gratiæ & aliorum donorum, ut discernatur à malis naturis, & tribuatur ei hic honos, quod sit sapiens, bonus, beneficus, dator uitæ, sapientiæ, & aliorum bonorum, & quod uelit sua bona nobis communicare, sicut Psalm. 49. Inquit, se uelle hoc modo coli: Inuoca me in die tribulationis, & eripiam te, &c. Ac ut uolatio præcepti, Non occides, displicet Deo, sed displicet & uolatio secundi præcepti, neglectio inuocationis, cum dictum sit: Petite & accipietis.

I I I. Tertia consideratio est conuersionis. Dicat enim aliquis: Quid petam? cum scriptum sit: Peccatores Dominus non exaudit. Hic tenenda est uox iuramenti: Vni ego, dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & uiuat. Non perseveret inuocans in sceleribus contra conscientiam, sed uere conuertatur ad Deum. Et in qualibet uera inuocatione laus aut crescit conuersio seu poenitentia ad Deum. Ioel. Sciamus uocanda uestra & conuertimini ad Dominum Deum uestrum quia misericors est & prænitet eum mali.

I I I I. Quarta consideratio est promissionis. Neque conuersio ad Deum, neque inuocatio fieri potest, nisi simul promissione gratiæ & fiducia mediatoris erigatur. accedamus ad Deum iuxta dictum ad Ephesios: Per hunc audeamus accedere confuenter per fidem in ipsum. Necessè est igitur primum fide accipere remissionem peccatorum, & reconciliationem, & illi

mere, quod inuocatio placeat Deo, nec sit irrita. Deinde & cætera promissiones de alijs beneficijs & mitigatione calamitatum intuentur sunt. Necesse est enim semper in conspectu esse doctrinam de distinctione promissionum.

PRIMA & summa promissio est, Promissio gratiæ & vitæ æternæ propter mediatorem dandæ gratis. Hoc summum bonum est, quod vult Deus accipi, etiam omnibus bonis corporalibus amissis, iuxta dictum Iob: Etiam si occidet me sperabo in eum. Nec peti alia bona possunt, nisi prælucente promissione gratiæ, iuxta dictum: Nemo potest accedere ad patrem, nisi per filium. Item: Quomodo inuocabunt, nisi credant? Item: Quicquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis.

ALIAE sunt promissiones de bonis necessarijs in hac vita. Quia enim Deus in hac vita colligit Ecclesiam voce Euangelij, & non aliter, tribuit etiam aliqua vitæ spacia, & politias & OEconomias, iuxta dictum: Non mortui laudabunt te Domine. Item: 1. Timoth. 4. Pietas promissionem habet præsentis vitæ, & futuræ. Item: Primum querite regnum Dei, & cætera adijcientur vobis. Scit pater vester cælestis, uos illis rebus indigere.

V. Quinta consideratio est de fide. Hic primum sciendum est, fidem quæ petit remissionem, reconciliationem & vitam æternam, gubernationem animæ, oportere in specie hæc ipsa bona petere & expectare, sine conditione. Quia Deus vult hæc nominatim peti. Et non habere hæc dona est mapere hostem Dei, & contumelia Deum afficere. Ideo dictum est: Viuo ego, dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & viuat. **Sæd** fides, quæ petit bona corporalia, vt David petens se reduci in regnum, petit cum conditione: Si Deo placeat. Qui vtrunq; sciendum est, & petenda esse hæc bona, & tamen Ecclesiam subiectam esse cruci, & debere obediuntiam Deo, iuxta dictum: Humiliamini sub potenti manu Dei.

Næc tamen irrita est precatio. Aut enim tollitur pœna, aut mitigatur, vt Iob, David, Manasses, restituantur in sua regna. Amariæ & Osiæ mitigatæ sunt pœnæ, sicut plerunq; fit, iuxta dictum: Non faciam furorem iræ meæ. Item: Si iniquitates obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit? Item: Domine ne in iudicio corrigas me, ne ad nihilum redigas me.

DENIQVE necesse est firmissime hanc regulam tenere: Etiam amissis omnibus bonis corporalibus, & cum vita corporis certo amittenda est, tamen retinenda est promissio gratiæ & vitæ æternæ, iuxta hæc dicta: Ezechielis 18. Viuo ego, dicit Dominus: nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & viuat. Item: Sic Deus dilexit mundum, vt filium vnigenitum dederit, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Item: Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, Ego reficiam uos. Item: Etiam si occidet me sperabo in eum. Item: Sacri-

Cc sic iura

ficium Domino spiritus contritus. Cor contribulatum Deus non despiciet. Et est æternum & immutabile mandatum omni tempore, ut ad Deum conuertamur, iuxta dictum: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos, Et non volens conuersionem, nec peccati remissionem manet hostis Dei, & contumelia eum afficit, iuxta dictum: Qui non credit in filium, ira Dei manet super eum. Ideo omni tempore necessaria est conuersio. VI. Sexta considerato est rerum petendarum, sicut Iohannes inquit: Quicquid petieritis secundum voluntatem eius, dabit vobis, id est, non sunt res petendæ prohibita à Deo, sed quarum petitio congruit cum Decalogo, & promissionibus dominis de bonis spiritualibus & corporalibus, sicut supra dictum est, de distinctione promissionum. Et promissiones aliæ loquuntur de bonis spiritualibus, aliæ de bonis corporalibus. Vt: Quanto magis poterit vester celestis dabit spiritum sanctum petentibus. Item: In hora meâ in die tribulationis, & eripiam te. Item: Si quis egerit sapientia, petat sine dubitatione, & dabitur ei. Item: Pater & Mater diliguerunt me, Dominus autem suscepit me. Item: Timentis Dominum non deerit omne bonum. Item: Multæ tribulationes iustorum, sed ex omnibus liberabit eos Dominus. A c vult Deus exerceri inuocationem & fidem petitione corporalium rerum, iuxta dictum: Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, &c. SEMPER autem regula tenenda est, In petitione corporalium bonorum oportet præluere fidem, quæ accipit promissionem gratiæ, iuxta dictum: Nemo accedit ad Patrem, nisi per filium. Item: Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Item: In Christo omnes promissiones sunt ratæ.

ADDEND A est & admonitio de mora, & de modo liberationis. Vult Deus suam præsentiam agnoscere in Ecclesia, & à se peti & expectari auxilium, vult exerceri fidem, inuocationem & spem, nec vult consilia humana seu cogitationes humanas dominari in gubernatione uitæ, sed vult seiri, Ecclesiam diuinitus regi, sicut inquit: Ne dicatis, manus nostræ hæc fecerunt.

NON igitur dat euentus mox, & ijs modis, quos cogitat humana ratio. Vt, Quanquam promiserat Deus, se seruaturum esse Iherosolimam Iuda, donec nasceretur Messias: tamen erant inanes imaginatiões hostium Ieremiæ, qui disputabant, non posse deleri templum & ciuitatem eius temporis. Poterat enim Deus aliter & seruare & restituere, quam ipsi cogitabant. Et reuera maior gloria fuit populi in exilio, quam domi fuisset, quia propagata est doctrina in magna parte regni Babylonicæ & Persicæ, sunt conuersi quatuor reges, Nabuchodonosor, Ephimerodas, Darius Medus, & Cyrus. Edita sunt miranda testimonia, seruati tres viri in igne, Daniel inter leones, &c. Oportet igitur Iudith cap. 8. ciues, qui dies quinq; præfuerunt:

Qui estis vos, qui tentatis Dominum, posuistis tempus miserationis Domino? SED regula tenenda est de circumstantijs, Abacuc 2. Si moram fecerit expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit. Et Lucæ 18. Oportet semper orare, & non languescere, &c. HÆ regulæ non solum de tempore, sed etiam de alijs circumstantijs intelligantur, videlicet de modo liberationis, de personis. Vt, longe aliter liberati sunt Ioseph, Ionas, & plurimi omnibus temporibus, quam ipsi cogitauerunt, vt Psalm 71. dicitur: Liberauit pauperem, cui non erat adiutor. Psalm 135. Pater & mater dereliquerunt me, Dominus autem suscepit me. Et in dicto Iosaphat: Cum nescimus quid agendum sit, oculi nostri ad te Deus noster, &c.

QVID EST GRATIARVM ACTIO?

RESPONDEO. In genere est professio, vnde sit acceptum beneficium, & est obligare sese ad mutua officia. Nam gratitudo est virtus composita ex duabus summis virtutibus, scilicet, ex veritate & iusticia. Veritas profitetur, vnde sit acceptum beneficium. Iusticia præstat mutua officia. Ergo ingratus & mendax & iniustus est.

VLT autem Deus intelligi ab hominibus gratitudinem, ut eam erga ipsum præcipue exerceamus, & simus erga ipsum veraces & officiosi. Ac sicut petitionem in inuocatione postulat, ut agnoscamus esse Deum, & esse omnipotentem, præsentem, opitulatorem, ut in tali agnitione se nobis communicet: Ita gratiarum actionem postulat, vt perseueret hæc vera agnitio, vt deinceps etiam sese nobis communicet.

EST ergo Gratiarum actio erga Deum veritas, quæ profitetur, accepta esse à Deo beneficia, & vere esse Deum, esse omnipotentem, præsentem & opitulatorem. Et est opus iusticiæ, quæ obligas ad officia Deo grata.

CVM igitur mendacium & iniusticia sint horribilia peccata, manifestum est, ingratitude erga Deum esse horrendum scelus. Vt, cum Alexander cogitat, casu aut sua virtute partum esse regnum, nec fatetur à Deo datum esse, mendax est, & quidem contra Deum: postea fit iniustus, non reddens Deo officium debitum, cum iubet sese coli, ut Deum.

EX hac puerili commonefactione & descriptione gratitudinis intelligi potest, maxime necessarium cultum esse gratitudinem. Et cum extinguitur agnitio Dei in ingratis, Deus desinit se eis communicare. Sic ut plerumq; sectari homines post accepta beneficia ludunt talibus cogitationibus: Fortassis casu liberatus es, &c. Ita amittunt agnitionem Dei, & præsentiam Dei, cum sequenti commemoratione ac professione alere & confirmare agnitionem Dei & fidem debent.

CVM igitur gratiarum actio sit necessarius cultus, plerumq; præcepta coniuncta sunt de petitione & gratiarum actione, quia vtraq; necessaria est ad agnitionem Dei. Psalm 46. Inuoca me in die tribulationis.